

Vastaus Marja Sillanpään ym. valtuustoaloitteeseen nuorten hyvinvoinnin edistämistyöstä ja ulvilalaisten turvallisuuden parantamisesta

Sivistyslautakunta 09.04.2024 § 35
109/00.01.02.02/2024

Valmistelija

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Kimmo Vepsä

Marja Sillanpään, Tiina Ahosen ja Tuija Itkosen valtuustoaloite (valtuusto 9.11.2020 § 55) nuorten hyvinvoinnin edistämistyöstä ja ulvilalaisten turvallisuuden parantamisesta:

”Ulvilassa on ollut viime aikoina vallalla ilkevallan ja pyörien varastamisen aalto, joka on herättänyt huolta Ulvilalaisten keskuudessa. Postilaatikoita on irrotettu ja kuljetettu paikasta toiseen, kananmunia on heitetty ikkunoihin ja muutoinkin häiritty ihmisten kotirauhaa. Ulvilan kirjaston alue on koettu levottomaksi ilta-aikaan ja viikonloppuisin.

Haluan tällä valtuustoaloitteella herättää keskustelua siitä, miten Ulvilalaisten turvallisuutta voidaan parantaa. Nuorisotyöntekijät, kuten etsivä nuorisotyö tekee mittamattoman arvokasta työtä, jota ei voi kuin kiittää, mutta ilmeisesti lisäkäsia tarvitaan tähän työhön viime aikaisten tapahtumien valossa. Ulvilassa poliisin näkyminen katukuvassa on aivan liian vähäistä ja tämä tekee ilkevallan tekemisestä helppoa. Poliisin näkymistä katukuvassa tulisi ehdottomasti lisätä, koska poliisin näkyminen katukuvassa luo turvallisuutta ja ehkäisee rikollisuuden esiintymistä aikaisempien tutkimusten valossa.

Ilkevallan tekeminen saattaa johtua nuorten pahoinvoinnista, joka on tällä hetkellä valtakunnallinen ilmiö ja koskettaa myös Ulvilaa. Suomessa nuoret voivat koko maassa huonosti ja sen vuoksi tämäntyyppisiin ilmiöihin on järkevää puuttua. Taustalla saattaa olla isompi huoli, johon Ulvilassa on tarkoituksenmukaista puuttua. Nuoret tarvitsevat aktiivista ja ohjattua tekemistä ja harrastusmahdollisuuksia, joihin jokaisen nuoren on mahdollisuus mennä, vaikka perheen taloudellinen tilanne olisi huono. Nuoret tarvitsevat kuuntelevia ja tukevia aikuisia, joille voi kertoa murheistaan. Kun nuori on hukassa, tarvitaan ihmisiä, jotka kertovat, minne on hyvä mennä. Tarvitaan kanssakulkijoita matkalla, jossa nuoret kohtaavat kivikkoja ja haasteita.

Ehdotan, että nuorten hyvinvoinnin edistämistyötä aloitetaan heti ja luodaan selkeät prosessit edistämistyölle. Ehdotan myös nuorten hyvinvoinnin kehittämistyöryhmän perustamista, jotta työ etenee eteenpäin kiireellisesti ja näihin ilmenneisiin ongelmiin saadaan pikaista apua.”

Seuraavassa esitetään niitä toimenpiteitä, jotka on nähty tärkeinä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi Ulvilassa valtuustoaloitteessa esitettyihin haasteisiin:

Liikuntapalvelut

Liikuntaa harrastetaan Ulvilassa yli 70 eri liikuntapaikassa. Kaskelotin liikuntakeskus, pesäpallstadion, tekonurmikentät, kuntoradat, frisbeegolfradat ja tenniskentät, pyörätiet, skeittiparkki sekä lukuisat yksittäiset ulkokuntoilupaikat Ulvilan alueella tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuden ohjattuun tai omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Esimerkiksi Vanhankylän koulun pihassa olevalla Areena-kentällä sekä skeittiparkissa kirjaston pihassa on iltaisin paljon nuoria liikkumassa.

Ulvilan kaupunki on vahvasti mukana Suomen mallin – lasten harrastustoiminnan järjestämisessä. Tarkoituksena on taata jokaiselle kouluikäiselle lapselle mahdollisuus harrastukseen. Toimintaa järjestetään viidellä eri koululla torstaisin klo 14.00–16.00.

Kaikessa kaupungin harjoittamassa tai tukemassa toiminnassa otetaan huomioon turvallisuus. Kaikki yhdistykset ovat sitoutuneet tiukkoihin sääntöihin ja kiusaamiseen ja häirintään liittyy nollatoleranssi. Esimerkkinä Kaskelotin uimahallin liikunnanohjaajat ovat pääasiassa aina kahdestaan vuorossa. Uimahallin valvomosta on myös keskuskuulutuksen avulla helppo saada muusta henkilökunnasta apua häiriötilanteissa. Valvontaa suoritetaan myös puku- ja pesutiloissa. Kaikki kaupungin suorittama liikuntapaikkarakentaminen on EU:n turvallisuussäädösten mukaista ja tuotteet ovat EU standardien mukaisia. Kaikki liikuntavälineet ja harrastetilat tarkastetaan säännöllisesti.

Kiusaamisen ja häirinnän osalta tulee edelleen edellyttää turvallisen ympäristön periaatteita.

Nuorisopalvelut

Ulvilassa nuorisotyötä toteutetaan mm. Etsivällä nuorisotyöllä ja jalkautuvalla katutyöllä, jota erityisnuorisotyöntekijä tekee ja lisäksi muuta toimintaa varten on kaksi nuoriso-ohjaajaa, vapaa-aikaohjaaja toteuttaa toimintaa lapsille ja nuorille, talvi- ja kesäleirit, retkiä, mahdollisuuksia kohtaamiseen kouluilla, koulujen kesätoimintaa ja muita tapahtumia.

- Nuorisotilassa järjestetään säännöllisesti kyselyitä nuorille toiminnan kehittämiseksi. Katutöissä nuoret antavat erityisnuorisotyöntekijälle palautetta. Ulvilassa toimii myös NuVa hyvin(Nuorisovaltuusto), joka tuo esille nuoria koskevia asioita, esityksiä ja kehittämisajatuksia.
- Nuorisopalveluiden, kuten myös liikuntapalveluiden tila- ja ryhmätoiminta, tapahtumat, leiritoiminta ym. ovat kaikki myös nuorten mielenterveyden kannalta tarpeellisia palveluita. Nuorisopalveluissa on aina nuoria varten koulutettu, ammattitaitoinen yli 18-vuotias aikuinen kuuntelemassa nuoria.

Kaupungin toiminta on myös vakuutettua, joten tilatoimintaan osallistuvat nuoret ovat vakuutettuja tiloissa olemisen aikoina.

Perusnuorisotyössä tilatoiminnassa on pääsääntöisesti kaksi nuoriso-ohjaajaa aina vuorossa. Työntekijöillä on työpuhelin avun hälyttämiseksi ja lukittava toimistotila, jonne pääsee turvaan esim. häiriötilanteissa. Nuorisotilasta pääsee myös kahdesta muusta ovesta pakenemaan mahdollisessa häiriötilanteessa. Talossa on myös muuta henkilökuntaa avun saamiseksi. Tilat ovat myös nuorien kannalta turvallisia, sillä ne ovat alkoholista, kiusaamisesta, rasismista ja väkivallasta vapaita alueita. Katutöissä vastaavalla erityisnuorisotyöntekijällä on aina työpari turvallisuussyistä sekä työntekijän oikeusturvan takia.

Hyvinvoinnin ja yhteiselon työryhmä – HYVE

Uvilan kaupungin laaja-alainen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on toimialat ylittävää, kaikille elämänalueille kohdistuvaa ja kaikki ikäryhmät huomioon ottavaa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on mahdollistavaa, paikallista ja alueellista toimintaa ja vaatii yhteistyötä sekä on taloudellisesti ja toiminnallisesti vaikuttavaa. Kunnissa tarvitaan johtoryhmän lisäksi hyvinvointiryhmä, johon kuuluu eri hallinnonalojen edustajia. Hyvinvointiryhmä vastaa käytännön toiminnan toteutuksesta eri toimialoilla. Ulvilassa hyvinvointityöryhmänä on HYVE-työryhmä, jossa on jäsenenä kaupungin työntekijöitä ja kuntalaisedustajia. HYVE-työryhmä seuraa asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Yhtenä keskeisenä tarkastelukohteena on kuntalaisten kokema kokonaisturvallisuus.

Tärkeää on tietoisuuden lisääminen ja osaamisen parantaminen kaikkeen turvallisuuteen vaikuttavista ja parantavista tekijöistä. Tärkeää on myös turvallisuuden tunteen sekä turvallisuuteen liittyvien asenteiden muokkaamisessa. Tähän tarvitaan kaikkia kuntalaisia, lehdistöä, koulua, kunnan henkilöstöä ja päättäjiä.

Ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö

Ehkäisevä päihdetyö on osaltaan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä. Ulvilassa Erityisnuorisotyötä/Etsivää nuorisotyötä on toteuttanut yksi vakituinen työntekijä, nimikkeellä vastaava erityisnuorisotyöntekijä.

Etsivä nuorisotyö on menetelmä, jonka avulla tavoitetaan avun tarpeessa olevia ulvilalaisia 15–28 v. nuoria, jotka ovat koulutuksen ja/tai työelämän ulkopuolella ja niitä nuoria, jotka eivät itse syystä tai toisesta hakeudu palveluiden piiriin ja joita ei tavoiteta tavanomaisin palvelumenetelmin. Etsivän nuorisotyön vaikuttavuus kohdentuu suoraan niihin nuoriin, joita työn puitteissa kohdetaan.

Jalkautuvaa katutyötä vastaava erityisnuorisotyöntekijä tekee yhdessä nuorisonohjaajan ja Porin erityisnuorisotyöntekijän kanssa

1–2 krt viikossa. Jalkautuvaa katutyötä tehdään arki-iltaisain ja viikonloppu öisin. Katutyössä kohdataan nuoria ja heidän kanssaan keskustellaan mm. kaikista nuoria koskevista asioista ja palveluista. Työntekijä tietää alueen palveluiden saatavuudesta ja ohjaa nuoria oikeisiin palveluihin, joita nuori tarvitsee. Nuorten mielenterveyspalvelut hoitavat Lounais-Suomen HYTE-alue.

Nuorten päihteiden käyttöön liittyvä varhaisen tuen toimintamalli Valomerkkikeskustelut toteutetaan yhdessä seurakunnan kanssa. Vastaava erityisnuorisotyöntekijä vastaa valomerkkikeskusteluiden käytännön toteutuksesta ja tekee kiinteää yhteistyötä koulukoutsin kanssa. Lasten ja nuorten päihde- ja mielenterveystyötä Ulvilan osalta toteutetaan yhteistyössä Satakunnan hyvinvointialueen Lounatuulen perhekeskuksessa (esim. saadaan tieto valomerkkikeskustelun tarpeesta).

Aktiivinen tiedottaminen viestimissä, kouluille ja muille ryhmille päihteiden käytön ehkäisystä nuorten keskuudessa sekä uusista ilmiöistä siinä, kuuluu osana myös hyvinvointikoordinaattorin työtä. Lisäksi tiivis yhteistyö hyvinvointialueen hyvinvointikoordinaattorin koordinoiman ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön verkoston kanssa esim. kampanjat nikotiinituotteiden ja päihteiden käytön ehkäisyyn ja PAKKA-toiminnan kehittäminen yms.

Lasten ja nuorten elintapaohjaus

Lasten ja nuorten elintapaohjauksen kehittämisen työryhmässä (yhteistyössä Satakunnan hyvinvointialueen kanssa) Ulvilaa edustavat vastaava liikunnanohjaaja, varhaiskasvatuspäällikkö ja Harrastamisen Suomen mallin koordinaattori.

Satakunnan liikuntastrategian painopisteeksi on valittu lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen ja tämän asian edistämiseksi on koottu suunnitteluryhmä.

Lasten ja nuoren hyvinvoinnissa on Satakunnassa haasteita; muun muassa liikkumattomuutta, ylipainoa. Lasten ja perheiden tutkitusti vaikuttavan elintapaohjausmenetelmän Neuvokas perheen koulutuksiin osallistui yli 130 ammattilaista marraskuussa Satakunnassa. Näyttöön perustuvan työtavan omaksuminen vaatii aikaa ja menetelmäkoulutus vaatii rinnalleen käytännön elintapaohjauksen kehittämistä ja asioiden määrittämistä ja sopimista yhdessä Satakunnan hyvinvointialueen kontekstissa, jotta saavutetaan vaikuttavampi lopputulos.

Kouluissa toimii tällä hetkellä kaksi koulukoutsia sekä hanketyöntekijä, joka toimii perheen ja koulun välimaastossa. Hyvinvointialue järjestää lapsille ja nuorille opiskeluhuollon palveluita (koulukuraattorit, psykologit, mielenterveyspalveluita, erikoissairaanhoidon vaativia palveluita). Lisäksi kouluissa on otettu käyttöön useita menetelmiä (kasvatuskeskustelut, NEPSY-toiminta, Somebody-toiminta), joilla voidaan tukea oppilasta ja perhettä. Myös erilaisilla hankkeilla sekä koulun omalla kehittämistyöllä on pystytty

tukemaan lapsen kasvua ja oppimista entistä paremmin. Haasteet ovat edelleenkin kuitenkin suuria.

YHTEENVETONA

Aloitteessa oleviin asioihin on Ulvilassa vastattu melko hyvin. Poliisin kanssa oleva yhteistyö tapahtuu etupäässä Ankkuri-tiimissä, jossa on edustettuna keskeiset toimijat mukaan lukien poliisi.

Lasten ja nuorten hyvinvointia seurataan tarkasti esimerkiksi THL:n kouluterveyskyselyllä. Valitettavasti Ulvilankin osalta on edelleen paljon haasteita sekä terveyden että mielenterveysasioiden osalta. Kiusaaminen, fyysisen pahoinpitelyn uhka, ylipaino ja liikkumattomuus ovat asioita, joihin puuttuminen on meidän kaikkien vastuulla.

Päätöksentekijät, kolmassektori, kuntalaiset, kaupungin työntekijät, hyvinvointialue, muut viranomaiset, tietojohtaminen sekä vaikutusten arviointimenetelmät ovat keskeisiä toimijoita, kun tehdään lasten ja nuorten kuntaa. Tavoitteellinen ja riittävä yhteistyö toimijoiden välillä, riittävä resurssointi toiminnan ylläpitoon ja kehittämiseen sekä aito kiinnostus ja sitoutuminen ovat edellytykset lasten ja hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Esittelijä	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Vepsä Kimmo
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta päättää - antaa edellä esitetyn vastauksen Marja Sillanpään ym. valtuustoaloitteeseen koskien nuorten hyvinvoinnin edistämistyötä ja ulvilalaisten turvallisuuden parantamista - esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että valtuusto hyväksyy edellä esitetyn vastauksen Marja Sillanpään ym. valtuustoaloitteeseen koskien nuorten hyvinvoinnin edistämistyötä ja ulvilalaisten turvallisuuden parantamista ja päättää todeta valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Sivistyslautakunta päätti - antaa edellä esitetyn vastauksen Marja Sillanpään ym. valtuustoaloitteeseen koskien nuorten hyvinvoinnin edistämistyötä ja ulvilalaisten turvallisuuden parantamista - esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että valtuusto hyväksyy edellä esitetyn vastauksen Marja Sillanpään ym. valtuustoaloitteeseen koskien nuorten hyvinvoinnin edistämistyötä ja ulvilalaisten turvallisuuden parantamista ja päättää todeta valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.